

Myslím, že zavedením výpočetní techniky zákonitě vzniknou nové požadavky na odbornou přípravu příslušníků, kteří by s touto technikou pracovali (včetně záloh). Proto využití výpočetní techniky u ženijních útvarů a svazků není možné bez přímé tvůrčí, pracovní a profesionální účasti štábů, neboť tato technika zásadně ovlivní navyklé formy a metody práce, naruší organizaci, vžitý řád a ovlivní vztahy lidí. Zkušenosti ze cvičení potvrdily, že nové formy a podmínky práce mohou vyvolat i nespokojenost a obavy. Domnívám se, že je proto nutné věnovat zvýšenou pozornost zájmům a psychické připravenosti štábů **při realizaci těchto základních opatření:**

- vybavit štáby do doby tabulkového začlenění organického výpočetního prostředku (POTAS-M) obdobnou technikou (mikropočítačem), jehož programové vybavení i obsluha zaručuje podobné uživatelské přístupy (ovládání, způsob práce) a je cenově dostupný,

- k tomuto účelu vybudovat ve stálé posádce v rámci učebně výcvikové základny pracoviště, které vybavit výpočetními prostředky obdobné řady a zároveň organicky, metodicky a cílevědomě na nich řídit výcvik,

- vytvořit příslušníkům velení a štábům ženijních útvarů a svazků podmínky pro častý styk s prostředky výpočetní techniky a dlouhodobě zaměřit jejich výchovu na polní systém velení tak, aby se používání a využívání těchto prostředků postupně stalo nedílnou součástí jejich vzdělání,

- při organizaci smelovacích cvičení, štábních nácvicích i VŠC plně využívat pracoviště s mikropočítačem k přednostnímu výcviku předurčených důstojníků, kteří štáby ženijních útvarů a svazků doplňují a důstojníků ze zálohy,

- na základě získaných zkušeností postupně a systematicky doplňovat programové dílo pro jednotlivé ženijní útvary a svazky.

Major Ing. Arnošt Imramovský

KE STRUKTUŘE STŘEDISKA ŘÍZENÍ TECHNICKÉHO ZABEZPEČENÍ FRONTU (ARMÁDY)

Používání technických prostředků spolu s využitím matematických metod hraje stále významnější úlohu ve zvyšování kvality a efektivnosti velení a řízení systému technického zabezpečení.

Automatizace základních procesů velení a řízení technického zabezpečení by měla postupně zabezpečit:

- vyřešení existujícího rozporu mezi neustále narůstajícím objemem informací a nezbytností zkracovat čas potřebný k jejich zpracování,
- včasné získání, rychlejší a kvalitnější zpracování a předávání informací,

- nahrazení opakujících se rutinních činností velitelů, odborných náčelníků,
- optimální plnění stanovených cílů v přípravě a vedení bojové činnosti a operace.

V nepřetržitém procesu zkvalitňování bojeschopnosti ozbrojených sil je automatizace velení a řízení technického zabezpečení objektivní nutností. Její postupné uskutečňování klade na všechny velitele, odborné náčelníky a příslušníky štábů nároky na jejich odbornou připravenost a podstatné změny v metodách a stylu práce.

V roce 1988 bylo jednání členských států Varšavské smlouvy k otázce výstavby střediska řízení technického zabezpečení operačních stupňů. Závěrem jednání bylo přijato **Doporučení na složení a vybavení střediska řízení technického zabezpečení (SR TEZ) frontu (armády).**

SR TEZ by mělo představovat základní část týlového velitelského stanoviště jako základní prvek řízení technického zabezpečení vojsk frontu (armády) s určením pro práci zástupce velitele pro výzbroj, štábu a služeb vyzbrojování a technického zabezpečení při přijímání rozhodnutí, plánování a řízení technického zabezpečení vojsk, svazků a útvarů technického zabezpečení v průběhu přípravy a vedení operace.

Je navrhováno s cílem zvýšit operativnost, nepřetržitost, stálost a utajené řízení technického zabezpečení vojsk frontu (armády) s využitím současných technických prostředků spojení a automatizace.

Hlavním úkolem je zabezpečit automatizované i neautomatizované řízení sil a prostředků technického zabezpečení vojsk frontu (armády) a řešení základních úkolů, a to:

- sběr, zpracování a přenos dat operačně technické situace, vedení přehledu o počtech stavu, změnách ve výzbroji, technice, raketách, munici a technickém materiálu u vojsk, svazků a útvarů TEZ,
- příjem, zpracování, utajení, přenos, zapsání a uchování bojových a odborných dokumentů (nařízení, rozkazů, rozhodnutí, instrukcí, příkazů, přehledů atd.),
- uskutečnění výpočtů při použití matematického modelování ke zhodnocení situace, rozhodnutí a plánování TEZ se současným zpracováním plánovacích a řídicích dokumentů,
- výměnu dat (formalizované a neformalizované dokumentace) mezi velitelským stanovištěm (ZVS) frontu (armády) a s podsystémy vševojskovými, raketového vojska a dělostřelectva, letectva a PVO, týlu a ostatních druhů vojsk,
- organizaci a podporu nepřetržité součinnosti mezi velitelským stanovištěm (ZVS) a orgány řízení TEZ na válčišti (frontu) se sousedními fronty (armádami) a národním velením,
- přenos nezbytně nutných funkcí řízení TEZ z jednoho místa velení na druhý,
- příjem a předávání rozkazů a varovných signálů při vedení bojové činnosti.

Složení střediska řízení technického zabezpečení frontu (armády) předpokládá, dle mého názoru, vybudovat pracoviště zástupce velitele pro výzbroj, štábu vyzbrojování, služby raketového a dělostřeleckého vyzbrojování, tankové a automobilní služby, metrologické služby, zástupců druhů vojsk a služeb, spojeneckých armád a operačních skupin zástupce velitele pro výzbroj na VS a ZVS.

K zajištění činnosti je vhodné vybavit pracoviště speciálními vozidly určenými ke sběru a zpracování informací. V závislosti na organizační struktuře orgánů velení TEZ frontu (armády) by tato pracoviště mohla být vybavena štábními automobily pro práci a odpočinek funkcionářů.

Předpokladem vybavení SŘ TEZ frontu (armády) je komplex prostředků automatizace a unifikovaných automatizovaných pracovišť funkcionářů včetně výstupních zařízení, počítačů i dalších technických prostředků informačně mezi sebou propojených, prostředky spojení a přenosu dat, včetně zdroje elektrické energie.

Myslím, že technické vybavení střediska řízení technického zabezpečení frontu (armády) by mělo obsahovat automatizovanou výměnu informací s nadřízenými orgány řízení TEZ, s velitelským stanovištěm (ZVS) frontu (armády, divize), s týlovým velitelským stanovištěm (TVS) frontů (armád, divizí), s TVS operačních svazů, svazků, útvarů a jednotek, vstupujících do sestavy frontu (armády, divize) i s VS divizí, útvarů technického zabezpečení a taktéž uvnitř střediska řízení TEZ frontu (armády).

SŘ TEZ má usnadnit:

- řešení úkolů štábu vyzbrojování a technického zabezpečení s cílem zabezpečit údaje pro přijetí rozhodnutí včetně zpracování plánu TEZ a řízení svazků i útvarů technického zabezpečení,

- řešení úkolů TEZ druhů vojsk (ženijní, chemické, spojovací),
- nepřetržitost automatizovaného řízení při přesunech SŘ TEZ frontu (armády) na nová postavení – velitelská stanoviště,
- řízení TEZ při radioelektronickém boji protivníka,
- možnost řízení vojsk, svazků a útvarů technického zabezpečení,
- technickou, informační, lingvistickou a programovou návaznost se systémem operačního stupně.

Soubor prostředků automatizace má zabezpečit vstup uživatele, přenos (příjem), zpracování a odesílání formalizované a neformalizované dokumentace, povelů (signálů), grafických informací, aktualizaci a udržení aktuálního stavu báze dat.

Prostředky spojení by měly, podle mého názoru, zajistit:

- spojení uvnitř SŘ TEZ s TVS, VS, ZVS, s využitím radioreléového, troposférického a linkového spojení,
- výměnu informací s využitím neutajovaných i utajovaných přenosů mezi středisky řízení TEZ frontu (armády) s nadřízenými a podřízenými orgány jak při pobytu na místě, tak i za přesunu,
- výměnu informací s prostředky spojení systému operačního stupně,
- kryptografickou ochranu se zaručenou spolehlivostí přenosu dat ve spojujících kanálech a kabelových linkách,
- selektivní spojení a prioritní přenos zpráv.

Myslím, že **dopravní prostředky** by měly **zabezpečit**: rychlé zaujetí místa a rozvinutí SŘ TEZ frontu (armády), možnosti rozmístění v prostoru, maskování a samostatnou činnost, optimální podmínky pro práci a ochranu obsluh před účinky ZHN a povětrnostními vlivy.

Vybavení střediska řízení frontu má být zaměnitelné i slučitelné v matematic-

kém, programovém a technickém určení s vybavením SŘ TEZ armády i spojeneckých armád.

Středisko řízení technického zabezpečení armády (SŘ TEZ A) by mohlo plnit i funkci střediska řízení technického zabezpečení frontu (SŘ TEZ F).

Technické prostředky systému automatizace a soustavy spojení by měly zabezpečovat elektromagnetickou koexistenci; bylo by vhodné, aby boční (parazitní) vyzařování dosahovalo přípustné normy. Bude zřejmě nutné řešit opatření proti rušení, rádiovému a radiotechnickému maskování.

Jako nezbytné se jeví plnit úkoly v polních podmínkách vojenskými automobily se zvýšenou průchodností, pracovně vybavené ochrannými, maskovacími prostředky a zařízeními pro práci i dozorčí služby, filtroventilačním zařízením; zabudovaná zařízení mají odpovídat podmínkám pro práci osádky (vytápění, osvětlení, ventilace apod.).

Nezbytné požadavky na ergometrii jsou zároveň zárukou, že budou vyhovovat požadavkům vojenských norem a zabezpečí normální práci osádek v podmínkách velkého fyzického, psychického zatížení v libovolné roční a denní době.

Jak z dokumentu vyplývá, všechny řídicí a signální části by mohly být umístěny v optimální blízkosti a v zorném úhlu obsluhy.

Myslím si, že pracoviště by měla zabezpečovat: pohodlné složení a rozvinutí při obsluze, opravě, přesunu a ochranu proti všem druhům průzkumu, dostupnost k jednotlivým základním částem bez demontáže jiných, vyloučení možnosti nesprávného složení nebo zapojení kabelů a jiných chyb osádkou (obsluhou) po dobu provozu.

Bloky a díly, které je možné zaměnit při provádění běžných a středních oprav, lze zahrnout do soupravy záložních dílů.

Zabezpečení elektrické energie pro SŘ TEZ je možné uskutečnit typizovanými samostatnými systémy elektrického napájení s možností připojení pohyblivé jednotky ke stacionárním sítím.

Zřízení SŘ TEZ předpokládá maximálně použít standardizované a unifikované kompletační části, uzly, díly, skupiny, kontrolně měřicí přístroje se širokým uplatněním u mikroelektronických výrobků.

Rozpracováním matematického, programového, informačního a lingvistického zabezpečení prostředků systémů automatizace by se mělo dospět k maximální unifikaci s prostředky systému automatizace operačního stupně.

Požadavky na matematické, programové, informační a lingvistické zabezpečení by měly splnit veškeré úkoly SŘ TEZ F (A).